

گزارش کار آزمایش نازل
آزمایشگاه ترمودینامیک

نام نویسنده:

تاریخ:

././..

فهرست

۳	.....	مقدمه
۳	.....	شرح دستگاه
۴	.....	تئوری مختصری از نازل ها
۴	.....	سوال ۱
۶	.....	سوال ۲
۹	.....	سوال ۳
۱۱	.....	سوال ۴
۱۴	.....	چگونگی انجام آزمایش
۱۴	.....	سوال ۵
۱۶	.....	کالیبراسیون فشارسنج ها
۲۲	.....	چگونگی محاسبه دبی
۲۵	.....	سوال ۶
۲۸	.....	سوال ۷
۲۸	.....	سوال ۸
۳۱	.....	سوال ۹
۳۴	.....	نتایج آزمایش
۳۵	.....	نمودار ها

مقدمه

شیپوره یا نازل به وسیله ای گفته می شود که بتوند به سیال شتاب داده و سرعت آنرا افزایش دهد. بطور کلی کاربرد اصلی نازل ها در جلوبرنده های موشکها و هواپیماها می باشد. اگر چه این وسیله در موارد دیگری مانند پمپهای خلاء ، کاربراتورها ، آب افشانها (jets) و .... استفاده می شود ، ولی کاربرد اصلی آنها در بکارگیری از عکس العمل سیال خارج شده از آن است .

نظر به تعریف فوق ، روش شتابدهی به سیال در نازلها متفاوت می باشد . عمومی ترین روش استفاده از تغییر سطح مقطع می باشد . (روشهای دیگری نیز جهت شتابدهی استفاده می شود ، از آن جمله می توان نازلهای میدان مغناطیسی و الکترو استاتیکی را نام برد.)

شرح دستگاه

دستگاه حاضر جهت بررسی پدیده های مربوط به نازلها ی زیر صوت و مافوق صوت و همچنین توزیع فشار درون آنها ساخته شده است . این دستگاه از یک نازل کوچک بسیار دقیق ، شش عدد فشار سنچ اندازه گیری فشار در مقاطع مختلف نازل ، دو عدد فشار سنچ بزرگ جهت اندازه گیری فشارهای بالا دست و پایین دست جریان ، دو عدد شیر گلوبی در ورودی و خروجی نازل جهت تنظیم فشارهای ورودی و خروجی و یک روتامتر با مقیاس میلیمتری جهت اندازه گیری دبی جریان تشکیل شده است .

در این دستگاه جریان هوای فشرده از طرف چپ پس از عبور از شیر ورودی وارد نازل می شود و از آنجا بعد از گذشتن از شیر خروجی وارد فلومتر شده و سپس به هوای آزاد تخلیه می گردد .

شکل ۱- نمای کلی از دستگاه

تئوری مختصری از نازل ها

جهت سهولت کار فرضیات زیر در مورد جریان در نظر گرفته می شود :

۱- یک بعدی

۲- دائم

۳- ایزنتروپیک (بدون اصطکاک و برگشت پذیر)

۴- گاز کامل ($P = \rho RT$)

با توجه به فرضیات فوق و روابط و تعاریف ترمودینامیکی داریم :

$$۱. c_v = (\partial u / \partial T)_v$$

$$۲. c_p = (\partial h / \partial T)_p$$

$$۳. c_p = \frac{KR}{(K-1)}$$

$$۴. c_v = \frac{R}{(K-1)}$$

سوال ۱- روابط فوق را اثبات نمایید ؟

۱.

(گرمای ویژه: مقدار گرمای لازم برای افزایش یک درجه دما در واحد جرم

$$C = \frac{1}{M} \left[\frac{dQ}{dT} \right]$$

قانون اول ترمودینامیک: $dQ = dU + dw$

گرمای ویژه حجم ثابت : $V_2 = V_1$

$$W = P(V_2 - V_1)$$

بنابراین : $W = 0$ و $dQ = dU \leftarrow dQ = dU + dw$

با جاگذاری در رابطه گرمای ویژه داریم:

$$c_v = \frac{1}{M} \left(\frac{dQ}{dT} \right)_v \rightarrow (Mu = U, dQ = dU) \rightarrow c_v = \left(\frac{\partial u}{\partial T} \right)_v$$

۲.

$$h = \frac{H}{M} = u + Pv \leftarrow \text{آنتالپی مخصوص} \quad H = U + PV \leftarrow \text{آنتالپی}$$

$$dQ = dU + dw$$

$$dQ = U_2 - U_1 + P(V_2 - V_1) = (U_2 + PV_2) - (U_1 + PV_1) \rightarrow dQ = H_2 - H_1 = dH$$

$$c = \frac{1}{M} \left[\frac{dQ}{dT} \right] \rightarrow c_p = \frac{1}{M} \left[\frac{dH}{dT} \right] \rightarrow (Mh = H) \rightarrow c_p = \left(\frac{\partial h}{\partial T} \right)_p$$

.۳

$$\text{داریم: } c_p - c_v = R$$

$$\frac{c_p}{c_v} = K \rightarrow c_p = R + c_v = R + \frac{c_p}{K} \rightarrow RK = c_p(K - 1)$$

$$c_p = \frac{RK}{(K - 1)}$$

.۴

$$c_v = \frac{c_p}{K} = \frac{R}{(K - 1)}$$

سرعت صوت در گاز های کامل

حال می خواهیم تعریفی را ارائه نماییم که به کمک آن بتوانیم تاثیر تغییرات ناشی از فشار را در سیال بررسی کنیم .

اگر در یک محیط ، آشفتگی ناشی از تغییرات فشار بوجو آید ، این آشفتگی به دلیل ارتجاعی بودن محیط با یک سرعت معین ، به تمامی نقاط انتشار می یابد . این سرعت معین سرعت صوت نامیده می شود . رابطه کلی برای سرعت صوت مربوط به خواص ترمودینامیکی در یک سیال اختیاری بصورت زیر است :

$$C = \sqrt{\left(\frac{\partial P}{\partial \rho} \right)_s}$$

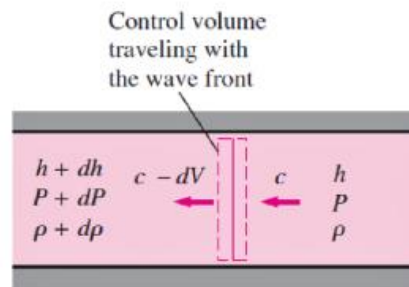
برای یک تحول آیزنتروپیک داریم: $PV^k = const$

$$C = \sqrt{KRT}$$

از ادغام دو رابطه فوق داریم:

از رابطه فوق می توان دریافت که سرعت صوت بستگی به محیط (K,R) و درجه حرارت آن (T) دارد.

سوال ۲- رابطه فوق را اثبات کنید؟

سرعت صوت: C

- بقای جرم را در حجم کنترل نوشته:

جرم خروجی = جرم ورودی

$$\rho CA = (\rho + d\rho)(C - dV)A$$

$$\rho CA = \rho CA - \rho dVA + d\rho CA - d\rho dVA = \cdot$$

از $d\rho dV$ صرفنظر کرده و رابطه ۱ بدست می آید:

$$dV = C \frac{d\rho}{\rho}$$

- از قانون اول ترمودینامیک (بقاء انرژی) داریم:

$$h + \frac{c^2}{2} = (h + dh) + \frac{(C - dV)^2}{2}$$

$$\cdot = dh - CdV + \frac{dV^2}{2}$$

جهت دانلود نمونه کامل گزارش کار بر روی لینک زیر کنید.

گزارش کار آزمایش توزیع فشار درون نازل آزمایشگاه ترمودینامیک (۲۶۳۵)

<https://www.mrcad.ir/product/۲۶۳۵/>